

"Piwnica bliżej śmierci, strych bliżej nieba" : etnografia ukrytych przestrzeni domu / Małgorzata Roeske. – Kraków, 2018

Spis treści

Część I

Wprowadzenie

9

1. Etnografia przestrzeni ukrytych. O wyborze tematu 9
2. Cel pracy i rekapitulacja dotychczasowego stanu badań 13
3. Wybór perspektywy teoretycznej 17
4. Metodologia badań 21
5. Pamięć i przestrzeń dzieciństwa 27
6. Układ pracy 31

Część II

Teoria i źródła etnograficzne

35

1. Zarys teorii 35
- Fenomenologia jako ogólna rama metodologiczna 35
- Przestrzeń i miejsca 37
- Idea domu w badaniach nad kulturą 42
2. Strychy i piwnice w źródłach etnograficznych 52
- Strych jako przestrzeń demoniczna 53
- Strych - przechowalnia sacrum 58
- Legendy o skarbach 59
- Piwnica zbójcka 61

Część III

Strychy i piwnice na podstawie materiału empirycznego

63

1. Specyfika struktury przestrzennej i doświadczenie zmysłowe 63
- Wymiar wertykalny: strych i piwnica jako oś domu 64
- Elementy organizujące przestrzeń 68
- Percepcja zmysłowa 70
- Dialektyka sensorycznych, przestrzennych i funkcjonalnych jakości 74
2. Obszary kontaktu z transcendencją 79
- Przestrzeń natury 80
- Przestrzeń „bez zasad” 83
- Sacrum pozytywne i sacrum negatywne 86
- Miejsca tranzytu w inne światy 90
3. Dialektyka tajemnicy 93
- Magiczny strych 94
- Piwnica-labirynt 97
- Piwnica złączyńców 102
- Tajemnica strychu kontra tajemnica piwnicy 106

4. Rola strychu i piwnicy w procesie kształtowania jednostki	109
Strych jako głowa: przestrzeń refleksyjna, przestrzeń twórcza	109
Rola strychu w procesie dojrzewania dziecka	112
Inicjacyjna funkcja piwnicy	114
Strych - dziecięcy azyl	117
5. Rzeczy z „zaświatów”	121
Strych i piwnica jako „czyściec” dla przedmiotów	125
Kategorie przechowywanych rzeczy	128
Biografie rzeczy	132
Po co nam strychy i piwnice?	136
Przestrzenne manifestacje podświadomości	138
Obiekty biograficzne: przedmiot-pamięć-tożsamość	142
Relacja przestrzeń-przedmiot	149
Część IV	
Zakończenie	151
Sfera ducha i ciała	151
Tajemnica	153
Czas i pamięć	154
Przestrzeń kosmiczna i przestrzeń funkcjonalna	155
Rezerwuary dzieciństwa	157
Bibliografia	161
Spis ilustracji	171

oprac. BPK